

שקלים כ

משה שווערד

1. תלמוד בבלי מסכת חולין דף צה/א

תא שמע נמצא בגבולין אבריים נבלות חתיכות מותרות וכי תימא הכא נמי בעומד ורואהו אבריים נבלות אמאי מידי הוא טעמא אלא לרב הא איתמר עלה רב אמר מותרות משום נבלה ולוי אמר מותרות באכילה והא דרב לאו בפירוש אתמר אלא מכללא אתמר דרב הוה יתיב אמברא דאישתתית חזיא לההוא גברא דהוה קא אי הוות פייסת מינאי מי לא ספיי לך משור של פטם דעבדי אתמול א"ל אכלי משופרי שופרי א"ל מנלך א"ל דזבן פלוני עובד כוכבים וספא לי א"ל תרי עבדי וההוא טרפה הוה [1] אמר רבי בשביל שוטה זה שעשה שלא כהוגן אנו נאסור כל המקולין רבי לטעמיה דאמר מקולין וטבחי ישראל בשר הנמצא ביד עובד כוכבים מותר [2] איכא דאמרי אמר רבי מפני שוטה זה דאיכוון לצעוריה לחבריה אנו נאסור כל המקולין טעמא דאיכוון לצעוריה לחבריה הא לאו הכי אסור

2. רמב"ם יד החזקה הלכות מאכלות אסורות פרק ח

(יא) עשר חנויות תשע מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת נבלות ולקח בשר מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח הרי זה אסור שכל קבוע כמחצה על מחצה דמי אבל בשר הנמצא מושלך בשוק הלך אחר הרוב דכל דפריש מרובא פריש אם היו רוב המוכרים עכו"ם אסור ואם היו רוב המוכרים ישראל מותר:

(יב) וכן בשר הנמצא ביד עכו"ם ואינו יודע ממי לקח אם היו מוכרי הבשר ישראל מותר זה הוא דין תורה וכבר אסרו חכמים כל הבשר הנמצא בין בשוק בין ביד עכו"ם אע"פ שכל השוחטין וכל המוכרין ישראל ולא עוד אלא הלוקח בשר והניחו בביתו ונעלם מן העין אסור אלא אם כן היה לו בו סימן או שהיה לו בו טביעת עין והוא מכירו ודאי שהוא זה או שהיה צרור וחתום:

3. מגיד משנה על הלכות מאכלות אסורות פרק ח

[יב] זה הוא דין תורה וכבר אסרו חכמים וכו'. שם אמר רב בשר כיון שנתעלם מן העין אסור ופסקו הגאונים ז"ל כרב וכן דעת קצת האחרונים ז"ל והקשו עליו מהא דתשע חנויות דקתני ובנמצא הלך אחר הרוב ותירץ בנמצא ביד עכו"ם וכן הזכירו עוד זה שם ולפי סוגיא זו אע"ג דרב אסר בשר שנתעלם בנמצא ביד עכו"ם כיון שהיא בחזקת משתמר ורוב המוכרים שבעיר מוכרין בשר כשירה מותר וזה דעת רובי המפרשים ז"ל. ורבינו שכתב דכשנמצא ביד עכו"ם שאסור נראה שסמך על מ"ש בירושלמי במס' שקלים (פ"ז הל' ד') ובנמצא הולכין אחר הרוב אמר רבי יוחנן (בשר) הנמצא ביד עכו"ם כנמצא בפלטיא וכו' והוא שראו אותו יוצא ממקולין של ישראל וכו' רב נחת לתמן חמיתון מקילין וחמר עליהן אלמא משמע דטפי אסור נמצא ביד עכו"ם מנמצא בפלטיא ואין צ"ל מבשר שהניח בביתו ומצאו במקום שהניחו שאסור לדעת רב שהרי יש לחוש כשנמצא ביד עכו"ם שמא תחלתו מן האיסור הוא ואע"ג דלמיעוט לא חיישינן וסוגיין היא לעיקר דינא אבל כיון דחזינן בירושלמי דרב משום חומרא אמרה ודאי בכל גוונא היא ונמצא ביד עכו"ם נמי אסור זהו דעת רבינו ואינו מתחוויר לפי גמרתנו. וכבר כתבתי שדעת הרבה מן המפרשים לומר דבנמצא ביד עכו"ם במקום שרוב טבחי ישראל מותר ומכל מקום ראוי להחמיר בדבר:

4. רמב"ם יד החזקה הלכות פסולי המוקדשין פרק ו

(יח) בהמה שנמצאת מירושלים ועד מגדל עדר וכמדתה לכל רוח אם נקבה בת שנתה היא כונסה לכיפה עד שתמות שמא חטאת היא היתה בת שתיים יביאנה שלמים ויביא עמה לחם שמא תודה היא מצא זכר בן שתי שנים אין לו תקנה שמא אשם הוא ועדיין לא כפרו בעליו מצא זכר בן שנה מניחו עד שיפול בו מום ומביא שתי בהמות תחתיו ומתנה ואומר אם עולה היה זה עולה תחתיו ואם שלמים היה זה שלמים תחתיו ומקריב האחד עולה ונסכיו משל צבור והאחר שלמים עם הלחם שמא תודה היה ומה יעשה בזה הנמצא יאכל במומו שאפילו היה בכור או מעשר במומו הוא נאכל ואם פסח אחר זמנו הוא הרי זה שלמים ובזמנו הכל נזהרין בו ואם תאמר שמא אשם נזיר או אשם מצורע הוא אינן מצויין תמיד לפיכך לא חשו להן:

5. כסף משנה על הלכות פסולי המוקדשין פרק ו

[יח] בהמה שנמצאת מירושלים ועד וכו'... ומשמע מדברי רבינו דכי אמרינן דמיייתי תודה היינו לומר דמיייתי לה ומתנה עליה ואומר אם שלמים היא הריני מקריבה לשם שלמים ואם תודה היא הריני מקריבה לשם תודה דתרווייהו קדשים קלים גינהו ומתנותיהם שוה ותאכל כחמור שבהם ליום ולילה עד חצות. ומ"ש רבינו ונסכיו משל צבור. בפ"י דשקלים:

6. ספר דבר שמואל [פסחים צח]

חודק היא, והקשה ע"ז בלחם משנה שם שזכר ח"ו חלל למי"ד דס"ל דמביאין קדשים לבית הפסול חבל הרמז"ס שפסק בהלכה ה' שאין מביאין קדשים לבית הפסול איך יצוה שלמים ויחנה בחודק והרי ממעט זמן הכילתו עיי"ש שנשאר בקושיא.

ועי' בשו"ת חכם לבי סי' כ"ג שכתב דאין לתרץ דוקא בשתי צדמות שנחשבו הוא דאין מביאין קדשים לבית הפסול חבל בצדמה אחת שהיא ספק שלמים ספק חודק מביאין, שהרי אמרינן צדמות פרק החודק (פי' ע"כ) אמרו למדין לפני רבי ולימא חי הכ דקיימא חודק הוא הכ תהוי שלמים אמר לכו משום דקא ממעט בחילת שלמים, שמעינן מהכא דלאו דוקא בשתי צדמות ודלוח שנחשבו הוא דאין מביאין קדשים לבית הפסול חלל חפי' בצדמה אחת ג"כ אין מביאין עיי"ש, ועפ"י נדחה ג"כ מש"כ לעיל דבספק אם מביא לבית הפסול אמרינן ספיקא דרבנן לקולא שהרי בצדמה אחת דהוי ספק ואעפ"כ אמרינן דאין מביאין קדשים לבית הפסול.

ונראה שיש לקיים מה שכתבנו לעיל ועפ"י ליישב דברי הרמז"ס, שיש לחלק בין נחשבו צ"י צדמות שאז ודאי מביא קדשים לבית הפסול וזכר הלכה כחכמים שאין מביאין קדשים לבית הפסול, חבל צדמה שנמלאת כיון שצדמה זו היא ספק שלמים ספק חודק מותר להקריב דספיקא דרבנן לקולא, וכה דאיתא בפרק החודק שאין להקדיש צדמה בספק שלמים ספק חודק, ה"מ שאני, שמקדיש לכתחילה על הספק, ואין לעשות לכתחילה ספק דרבנן בידים וכמו"ש המג"ח בסי' י' סק"ח* (ועי' שד"ח כללים מערי הסמך כלל מ"ה) חבל צדמה שנמלאת שצדמה קדושה כבר והוי דיעבד ובספק הוא נפנינו וזכר שפיר אמרינן ספיקא דרבנן לקולא, ועיי"ש בשו"ת ח"ל כ"ג שנדחה לחלק בין לכתחילה לדיעבד ודחה חילוק זה שהרי גם בזה דמנחות הוי כדיעבד, אך לדברינו כ"ל עולה הכל כהוגן.

אין מביאין קדשים לבית הפסול. הנה הא דאין מביאין קדשים לבית הפסול כתב בקרית ספר בפ"ו מהלכות פסוקה"ק שאינו חלל מדרבנן, וכ"כ בשערי"מ פ"ו פסוקה"ק הי"ח [כד. ח.]. והוכיח בן מהרש"ם לעיל (פ"ט ע"א) בחוד"ה ה"מ עיי"ש.

ובתו"כ פרשת לו פרשת ד' (ובתו"כ עם פירוש הח"ה הוא פרשת ה') ה"ב איתא, מניין לרם אשם שנחשבו צדמ שלמים וכו' וכול אפילו נחשבה מחיים תלמוד לומר הוא וכו' ר"ש חומר אשם שנחשבו צדמ שלמים שניהם ישחטו בלפון וכו' אמרו לו אין מביאין [קדשים] לבית הפסול ע"כ, והנה ברישא דריש מקרא ובסיפא אמרו לו דאין מביאין קדשים לבית הפסול, ובענין דאסמכתא בעלמא הוא כמו כמה דרשות דתו"כ דלא הוי חלל אסמכתא בעלמא כמו"ש החו"ס ב"ב (ס"ו ע"א) בחוד"ה שאני. ועפ"י נראה שאם הוא ספק אם מביא קדשים לבית הפסול, חלוקה ככל ספיקו דרבנן ובאשם שנחשבו צדמ שלמים כיון דממנ"פ מביא חת השלמים לבית הפסול לכר חסור כיון שטובה ודאי חסור.

והנה כתב הרמז"ס בפ"ו פסוקה"ק הי"ח צדמה שנמלאת מירושלים ועד מגדל עיר וכו' וביאנה שלמים וביא עמה לחם שמה

7. מהר"י קורקוס [שם]

אומר שיביא לחם ובהדאי ע"י תנאי הוא. ותו קשה שגם שם פרק התודה הקשו ויביא בהמה אחרת ולחם ויתנה אם הקיימת תמורה הרי זו תודה וזה לחמה ואם הקיימת תודה זה לחמה וזו תהיה שלמים ותצו שנמצא ממעט באכילת שלמים, פירוש ואין מביאין קדשים לבית הפסול וכאשר נתבאר (ס"ה) וא"כ איך זה מתנה בשל שלמים לתודה ולא חשו למה שחשו שם בהבאת קדשים לבית הפסול. וקושיא זו תפול גם על מה שאמרו פסח שלא בזמנו שלמים פירוש והרי מביא שלמים והרי פסח אינו נאכל אלא ליום ולילה ובתוס' כתבו מתוך קושיא זו דכולה סוגיא כר"ש דלא חייש להבאת קדשים לבית הפסול וכאשר נתבאר, גם הריטב"א כן כתב. והשתא לרבנו שכתבה קשה דהא כרבנן קימא לן וניחוש. ואפשר לתרץ כי לא חשו להבאת חולין לעזרה אלא כשזה פשע מתחלה במה שנתערבו לו ולא יהיב אדעתיה מעיקרא וכן גבי פירשתי ואיני יודע מה פירשתי (מנחם קו). דפשע במה שלא נתן דעתו מתחלה שלא ישכח וכיוצא באלו אבל זה שמצא בהמה לא אסרו עליו להביאם מספק גם לא הטריחו עליו להצריכו כמה בהמות כיון שלא פשע גם אינו עושה תקנה לדבר שלו רק לדבר של חברו ואם נטריח עליו יניחנה וילך כי הרי נסכים אמרו (שקלים פ"ו מ"ד) שיהיו משל צבור מטעם זה וכאשר יתבאר (לק' ד"ה מ"א הג') וכיון דמדרבנן הוא הקלו בזה. גם הוא הדין והוא הטעם להבאת

8. ר' עובדיה מברטנורא מסכת שקלים פרק ז משנה ד

פסחים – [1] והמוצאו מותר לו להקריבו לפסחו, ואם יבוא בעליו אחר כך יתן לו את דמיו:

9. תוספות יום טוב מסכת שקלים פרק ז משנה ד

רבי יהודה אומר הראוי לפסחים פסחים - כתב הר"ב והמוצאו מותר לו להקריבו לפסחו ואם יבא בעליו אחר כך יתן לו דמיו. ואין להשהותה אצלו עד שיבא דהוי דבר שאין עושה ואוכל דימכר כדתנן במשנה ז' פ"ב דב"מ ובקדשים אי אפשר להמכר:

10. תפארת ישראל - יכין מסכת שקלים פרק ז משנה ד

כח) ל' יום. קודם פסח, דאז מצויין פסחים טפי, ויקרבנו לפסחו ולכשיבוא בעליו ישלם לו, אבל לא ישהנו עד אחר פסח שמא יבוא בעליו ויקרבנו לשלמים, דמפסיד לבעליו מדאינו עושה ואוכל [כפ"כ דב"מ] ועוד דמשלמים צריך ליתן לכהן חזה ושוק, וצריך נסכים משא"כ פסח [ועי' תוס' קידושין דנ"ה ב' ד"ה ודלמא הראשון]:

11. ספר המקנה על קידושין דף נה/ב

בתוס' ד"ה שלא בזמנו הוי שלמים וכו' וא"ת וכו'. ולולי דבריהם ז"ל ה"י נראה דהא דקאמר פסח בזמנו מיזהר זהיר דקשה לכאורה הא דאמרינן בזבחים דפסח בין לפני זמנו ובין לאחר זמנו קרב שלמים למה ליה למימר דמזהר זהיר ב"י ונראה דאמר הכי לאפוקי מדר"י דפליג במשנה שם ואמר הראוי לפסחים פסחים קודם לרגל שלשים יום וע"ז קאמר סבירא להו לרבנן דכיון דמיזהר זהירי ב"י ליכא למיחש לפסחים והנה הרע"ב פיר' שם דהמוציא יכו להקריב' לפסחו דבריו תמוהין דהאיך אפשר להקריב דהא ר"י בעצמו סבירא ליה בפסחים דף צ"ט ובלבד שיהא אחד מבני חבורה קיים ואם כן איך יכול ליקח אותה לפסחו הא לא נשאר בו מחבור' הראשונה וכ"ש דאיכא למיחש שמא כבר לקחו הבעלים פסח אחר ופסח שנשאר שעה א' בלא בעלים נדחה לכ"ע [2] אע"כ דכוונת ר"י דהראוי לפסחים פסחים היינו שיחלל על בהמה אחרת לאחר שהוממו להקריבו לשם מותר הפסח והא דנקט הראוי לפסחים פסחים היינו כיון דהוא ראוי לפסחים והוא זמן הפסחים מתקנין ליה בפסחים...

3] ונראה ליישב לשון הרע"ב דלשיטתו אזיל משום דכבר כתבנו דמפר' כירושלמי דאזלינן בטר רובא כפשטות דמתניתן וכן הראוי לפסחים פסחים היינו שיקריב אותו לפסח ממש והיינו **דלא חיישינן שהקדיש אותה לפסח הבא דאין דרך להקדיש עד ע"פ** כדאיתא בפסחים דף ס"ו **אלא שהפריש אותו ע"מ להקדישו וכיון שלא הקדישו עדיין לא נדח' כשהפריש פסח אחר וכיון שלא נדחו ראוי להקריבו פסחו דאף שלא הקדישו מכל מקום אין לשנותו דאפילו לרבא דסבירא ליה דהזמנה לאו מלתא מ"מ הזמנה לגוף הקדושה אסור לשנותו** כדאיתא סוף פרק נגמר הדין בעגלה ערופה והביאו הרמ"א בא"ה סימן מ"ב **ומסתמא ניהא לבעלים בכך**. וק"ל: מיהו לפמ"ש תוס' בסנהדרין דף מ"ז ע"ב ד"ה מ"ט וכו' משמע דר"י לית ליה סברא זו וסבר אפילו הזמנה לגוף הדבר לאו מלתא אם כן בשמעתין דאזלי אליבא דר"י ליכא לפרושי הכי ודו"ק:

12. תוספות יום טוב מסכת שקלים פרק ז משנה ה

משל צבור - ובכל מקום שאומר משל צבור הכוונה בו שיביא מתרומת הלשכה רמב"ם. סוף פרקין. וכן כתב הר"ב לקמן גבי קנין ורש"י פרק ד' דמנחות לענין חביתין וכתב בכ"מ בפרק ד' מהלכות שקלים לפי שאלו בכלל מה ששינו בריש פרק ד' שכל קרבנות צבור באין מתרומת הלשכה:

13. תוספות יום טוב מסכת שקלים פרק ז משנה ו

נכרי ששלח עולתו - כרבי עקיבא דס"ל דאין מקבלין מהן אלא עולה כמ"ש במשנה ה' ריש פ"ק. ותנן הכא דנסכין קרבין משלו הא דקאמר רבי עקיבא עולה עולה וכל חברתה קאמר דהיינו נסכים. אבל נסכים לחודייהו לא. כדאיתא בגמ' דמנחות פרק ז' דף ע"ג:
ממדינת הים - דברו חכמים בהווה דבא"י בזמן הבית לא שכיחי נכרים כולי האי. ועיין רש"י פרק דלקמן. **והרמב"ם בפ"ד מהלכות שקלים העתיק ממדינה אחרת אפשר דבא לומר שאם הוא עמנו במדינה אומרים לו הבא נסכיה**. [ועיין למטה בד"ה ר' יהודה]:

14. תפארת ישראל - יכין מסכת שקלים פרק ז משנה ו

ג) ממדינת הים. ר"ל ממדינה אחרת, דאילו היה הנכרי כאן, הוה אמרינן ליה הביא נסכים, וה"ה ישראל רק נקט נכרי מדרגיל לבלי לידע שצריך נסכים:
לד) יש לו נסכים. ר"ל דמי נסכים, דאילו נסכים ממש הרי נטמאו בידיו:
לה) נסכים. שהפריש בחייו:
לו) צבור. אבל ישראל שמת, יורשיו מביאין הנסכים מנכסיו, אבל גר אפילו הניח נסכים כפי שווי נסכי כל שלא יחדן ממש לנסכים הרי השאר הפקר:

15. תוספות יום טוב מסכת שקלים פרק ז משנה ו

קריבה משל צבור - כתב הר"ב כיון שראו דקא מדחיקא לשכה התקינו דנגבו מירושים. **ויכולים לתקן כן לפי דאדעתא דהכי ממנין כהן גדול שיהיו נכסיו משועבדים שאם ימות שירשיו יתנו מנכסיו החביתין דודאי מסתברא דאם לא ירשו שלא יהיו מחוייבין להביא מבייתם ולהכי קרו להו יורשים:**

16. ספר מנחת חינוך - מצוה קלו - אות ה

והנה מלשון הש"ס שם שסובר ר' יהודה דירשיו מביאין, **משמע דלאו דוקא אם הניח בנים אלא כל הנקראין יורשים, כגון אם לא הניח בנים אלא בנות או אחים או איזה ממשפחתו שהוא יורש על פי התורה, צריכין להביא**. אך מהלימוד מפסוק והכהן המשיח תחתיו מבניו, נראה דדוקא בנים הזכרים הם מחוייבים. אך נראה דהתורה גילתה הבנים ודיבר הכתוב בהווה, אבל כל יורשים בכלל זה, ואילו היה דוקא בנים ולא יורשים אחרים, היה מבואר בש"ס ובר"מ, ומדסתמו ונקטו יורשים כל היורשים בכלל, כן נראה לי. וגם נראה דאין חילוק בין אם ירשו מאתו או שלא הניח ירושה כלל, בכל ענין מחוייבים היורשים על פי התורה דבבר זה, כן נראה לי. >שוב ראיתי בתוי"ט בפ"ז משקלים מ"ו בד"ה קריבה משל צבור, שכתב דמסתברא דאם לא ירשו היורשים כלום שאינם מחוייבים להביא מבייתם, לא כמו שכתבנו, וצ"ע בדבר - קומץ מנחה.<
גם נראה פשוט דאם הכהן גדול עבר מחמת מום או איזה פסול אחר, שכתבתי לעיל [אות ד'] דאינו מביא חביתין, נראה דאף במת אחר כך אין היורשים או הצבור מביאין כלל. דדוקא במת במינוי דהיה הוא

בעצמו חייב גזירת הכתוב הוא דלא יפסק מהיורשים או משל צבור עד שיתמנה כהן גדול אחר, אבל זה שבחיינו היה פטור אם כן לא נתחייבו היורשים או הצבור כלל, כן נראה לי פשוט.

17. חזון איש | מנחות לד:ג

ג' נ"א ב' מהני רש"א משל ציבור, ודאי חביתין אינן צלון נדבכה, ואפי' בהקריב שלמה בלא רבב שמנה וליכא כותה נדבכה, ואפי' אם היחה כשירה לא היב חוב להביאה, וכיון שאין כאן כה"ג אין כאן חוב חביתין, אלא דילפינן מקרא לחייב ציבור בזמן לביאה כהן ושלמה קריבה, ובגמ' אמרינן דתיקנו דיגבו מיורשין, ויש לעי' כיון דלא חייבה תורה את היורשין איך רשאין יורשין להביאה, הא כיו חולין כיון שאינו מחויב בדבר ואין חביתין צלון נדבכה, ופי' ל"ל שהיו גובין מן היורשין שיביו מוסרין לציבור ויקרב כדון חביתו ציבור, ומיחו קשה לר"י דאמר משל יורשין וצתי נ"ב אי' ד"ה דשמעטין, כחבו דגם ר"י אית לי דתיקנו לציבור מביאין ואיך יביאו ציבור דבר שאין חייבין בו ואינה צאה נדבכה, ואפשר בזמן שאין כה"ג צאמה אין לחביתין בעלים ומנחה שיהא קרבן בלא בעלים וצין שהיורשין מביאין וצין שהציבור מביא אין בעלים לחביתין אלא חובת ציבור שיקרבו חביתין בכל יום אבל אין כאן זיקה של בעלים לקרבן [ומינו קרבן בלא בעלים בקרב לאח"מ ואפי' דיורש אינו מהכפר וכדאמר זכאים ו' אי' ואפי' גר שמה והיחא זכאים זכאין קריבים כדאמר בגמ' בסוגין וכן נסכים של קרבן זה שצאין משל ציבור כדאמר לקמן גרשה שאין לנסכים אלו בעלים שאין נסכים אלו ק"ש] ולא נחלקו ר"י ור"ש אלא על מי להביאין אבל בעלים של חביתין אינו אלא כה"ג ובזמן שקריבין בלא כה"ג אין לקרבן זה בעלים.

יורשין דאמר ר"י גראה דכיינו דוקא צנו כשר הראוי להיות כה"ג תחתיו וכל זמן שלא מינו אחר חיובה רמי עלי, [וכדיליף מקרא דככבן במשיח תחתיו מצניו] אבל אם צנו חלל או שאין לו בנים אלא צנות כרי אין כאן יורשין, וכל שאין יורשים לחייבם הציבור חייב שחובה על כל ישראל שיקרבו חביתין תמיד.

18. הגרי"ז על מסכת מנחות דף קח ע/א

כרש"י ד"ה ומותר עשירית האיפה, אם הפריש מעות לעשירית האיפה של היום וניתותרו שוב אין יכול לצרפן לשם מחר, וצ"ע מ"ש משעירי הרגלים שלא קרבו ברגל זה שיקרבו לרגל הבא וה"נ חביתין כ"ג יתכשרו למחר, והנראה בזה דהטעם דאינן ראוין למחר הוא משום דדבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין וע"כ אינו יכול לצאת ידי חובתו בחביתין של אתמול, אבל בקרבנות ציבור אף שהן ג"כ דבר שבחובה אבל מכיון שהם של ציבור לב בי"ד מתנה עליהם, אבל בחביתין של כ"ג שהן קרבן יחיד לא שייך בזה לב בי"ד מתנה וע"כ לא חזו למחר:

19. רמב"ם יד החזקה הלכות מעשה הקרבנות פרק יב

(כג) כל המנחות טחינתן בהוץ ולישתן ועריכתן ואפייתן בפנים וכל מעשיהן כשרים בשר עד שיבואו לבית הקמיצה ומחבת ומרחשת היו בעזרה ושתייהם מכלי השרת ומקדשין ותנור של מקדש של מתכת היה:

20. הגרי"ז על מסכת מנחות דף ח ע/א

שם, בגמ' גופא חביתין כה"ג וכו' ור"א אמר מתוך שקרבה לחצאין קדושה לחצאין וכו' משלם הוא מביא למצוה וכו' והא חוקה כתיב בה אמר ליה לא נצרכא אלא להביאה שלם מביתו, והנה כפי מה דמשמע מדברי ר"א דכיון דקרב לחצאין קדוש לחצאין א"כ צ"ע דמ"ט מקדשו בב"א בעשרון א', דהא גם לפי המסקנא משמע דרק אם קידש לחצאין קודם שפיר כפי בב"א, ולכאורה כיון דהוי שתי קרבנות איך יתקדשו בקידוש אחד, ונראה דקרא דמחציתה דפירשו להביאה שלם כתיב ביה דחשיב גם קרבן לענין שקדושתו יחול בב"א, ואפילו לפי המסקנא דהפירוש הוא להביאה שלם מביתו קדושת פה בלבד, אבל מ"מ כיון דהצריכה התורה לקדש שלם בדין כתב ג"כ שיכול להקדישה שלמה בקדושת כלי, והנה בירושלמי שקלים (פ"ז הל"ג) מחלוקת אליבא דר"א אי מקדש ואח"כ חוצה או חוצה ואח"כ מקדש ע"ש, וצ"ע למ"ד דחוצה ואח"כ מקדש א"כ דינם שיתקדש בשתי כלים מהאי

דהוי שתי קרבנות. וא"כ לא מהני קידוש בכלי אחד כיון דדינם ג"כ הוי, ואמר מרן ז"ל דגם בחביתין מלבד דין הקידוש בב"א ישנו לדין מדידת עשרון כמו בכל המנחות דצריך למודדן בעשרון שלם שני החצאין ומשו"ה קדשי ג"כ בב"א משום דין המדידה דצריך למודדן בב"א [אלא דצ"ע דזהו דוקא בכל המנחות דהקרבת הוי עשרון אבל הכא דחשיבא שתי קרבנות של חצי עשרון א"כ מהי"ת למודדן בעשרון] והנה בירושלמי (שם) מוכח ג"כ דקדשי בב"א גם אי דינו דחוצה ואח"כ מקדש, דהקשה שם על ר"א דחוצה ואח"כ מקדש מהא דתנן נטמא בחצי או שאבד מביא שלם חצי קרב וחצי אבד ותנא עלה מחצה שאבד תעובר צורתו ותצא לבית השריפה ולר"א דקידש לחצאין אמאי תצא לבית השריפה יפדנו ומשני דקסבר מדת יבש נתקדש (וביאורו דמדדו בעשרון שלם ונתקדש כולו) ומוכח דאפילו נימא דחוצה ואח"כ נתקדש דליכא כלל דין של שלם ואפילו לכתחילה אפ"ה ג"כ יוכל להתקדש בקידוש אחד, והיינו משום דין מדה של עשרון שיש גם בחביתין כמו בכל המנחות, **אלא דלשיטת הרמב"ם דהחלוקה של חצאין היתה בחלות אחר דנאפה א"כ הרי כבר נתקדש בכלי לח וכמו"כ כבר נתקדש בתנור לדעת הרמב"ם בהל' מעה"ק (פי"ב הלכ"ג) דהתנור מקדש וא"כ צ"ע דמאי מקשה לר"א דמחצה השני תצא לחולין כיון דכבר קדיש כולן קדושת הגוף דהרי החלוקה היתה משתי החצאין חוצה החלות וצ"ע:**

21. רמב"ם הלכות כלי המקדש פרק ה הלכה טז

אין הכהן עובד תחלה וכן כ"ג אינו עובד תחלה עד שיביא עשירית האיפה משלו ועובד בידו שנאמר זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו ליי' ביום המשה אותו, ואם עבד קודם שיביא עשירית האיפה וכן כהן גדול שעבד בכהונה גדולה קודם שיביא עשירית האיפה עבודתו כשירה.

22. משנה למלך הלכות כלי המקדש פרק ה הלכה טז

אין הכהן עובד תחלה כו'. פירש"י דכשהכהן הדיוש נתחנך לעבודה באותו יום היה מקריב עשרון. עוד כתב לישנא אחרנא ביום המילואים היה כך אבל לדורות לא נהג ע"כ. וזה אינו וכדאיתא בפרק התודה (דף ע"ח). **ומ"ש רבינו שאם עבד בכהונה גדולה קודם שיביא עשירית האיפה עבודתו כשרה. בת"כ אמרינן דפסולה וכתב שם הרב קרבן אהרן דדייק לה מזכתיב זה דמשמע מיניה עיכובא. ונראה דט"ס הוא ועיקר הנוסחא היא דכשרה וראיה דאי אמרת פסולה א"כ היכא דאירע פיסול בכ"ג ביוה"כ זה האחר שנכנס ע"כ מביא עשירית האיפה דאי לא עבודתו פסולה והא ליתא דא"כ מאי האי דבעי תלמודא בפ"ק דיומא אירע בו פיסול אחר תמיד של שחר במה מחנכין והלא היה צריך להקריב חביתי חינוך ויחנכו אותו בהם שיקריב בח' בגדים אלא ודאי דעבודתו כשרה והכי איתא בירושלמי ספ"ח דשקלים וכיון שכן ביה"כ אינו מקריב חביתי חינוך לפי שהם קרבן יחיד ואינן דוחים את השבת** וכמ"ש החו"ס בפרק התודה (דף ע"ח) ד"ה אחת יע"ש:

23. חזון איש [מנחות לד:ו]

(ו) יר'י שקלים פ"ז ה"ו כשהכהן מתקרב כו' מביא עשירית האיפה ועובד בידו, ויש לעי' למש"כ חוי מנחות ס"ב צ' ד"ה וכן, דהא דרביש ר"ש מו"ק ע"ז ה' בזמן שאינו ראוי לביא אינו ראוי לעבודה היינו שאין כהן מזורע או עמא מת משלה עשירית האיפה שלו, איך יתכן לשלח עשירית האיפה כיון דלריך לעובדה בידו, ומוכח כדדיא דא"ל לעובדה בידו, ואפשר דמלוה לעובדה קאמר אבל אינו עיכוב.

שם אחד כה"ג ואחד כה"ד שטעמו עד שלא הביאו עשירית האיפה שלכן עבודתן פסולה, משמע שמנחת חינוך של כה"ג מעכבת, [וכיניו אפי' כבר עבד כשהיה כה"ד ובעי עכשו מנחת חינוך לכהונה גדולה כדאמר מנחות ע"ח א'] ותימא דא"כ כה"ג כה"ג כה"ג כה"ג כה"ג מה תקנה יש לו וכלל אין מנחת חינוך דוחה יו"כ"כ וכמש"כ חוי מנחות שס, והע"ג דהן מכשירין לעובדה יו"כ"כ והן מכשירין שאי אפשר לעשותן מערב שבת, מ"מ לא דחי כיון דמליאותן אפשרי מערב שבת אלא שלא חזק לכן מע"ש וכמבואר רש"י עירובין ק"ג א' ד"ה אלא, ואמנם גי' כה"מ פ"ה מהי כה"מ כה"מ כה"מ דאס עבד קדם שביא עשירית האיפה עבודתו כשרה.

24. ספר מנחת חינוך - מצוה קלו - אות ט

ובר"מ פ"ה מכלי המקדש הט"ז מבואר, דאם עבד קודם שהביא עשירית האיפה או כהן גדול שעבד קודם [שהביא] עשירית האיפה עבודתו כשרה, ובמשנה למלך כתב דיש ג"כ בתורת כהנים [שם פרשתא ג' פיס' ג']. דעבודתו פסולה, והוא טעות סופר, וצריך לומר כשרה. וראיה ברורה מיומא י"ב ע"א, דאמרינן אירע בו פסול לאחר תמיד של שחר במה מחנכין אותו, ואי נימא דעבודתו פסולה בלא מנחת חינוך על כרחך צריך להביא מנחת חינוך אף ביום הכיפורים כיון דבלא זה עבודתו פסולה, אלא ודאי דעבודתו כשרה בלא מנחת חינוך, וא"כ אינו דוחה יום הכיפורים שהוא קרבן יחיד, על כן שפיר אמרינן במה מחנכין, והיא ראייה ברורה, וכן הוא בירושלמי [שקלים פ"ז ה"ג] דעבודתו כשרה. ואני מסופק אם עבר ועבד בלא מנחת חינוך אי יש לה תשלומין להקריב אחר כך, או שנתמנה בשבת או ביום הכיפורים דאינו יכול להקריב מנחת חינוך, אם מקריב ביום מחר ויש לה תשלומין, >ולא שייך לומר בשבת ויום הכיפורים כיון דלא חזי היום לית ליה תשלומין, דכבר כתבו התוס' בחגיגה ב' ע"א ד"ה איזהו, דכל היכא דהיום גורם לא שייך זה, > או אפשר כיון דעיקר הקרבן דגזרה התורה כדי שיתחנך, א"כ כיון דכבר עביד עבודה גתחנך, כמו שנתבאר ביומא י"ב ע"ב דעבודתו מחנכתו, או אפשר כיון דנתחייב יש לה תשלומין, וע"ע. ואי נאמר דיש לה תשלומין, יש להסתפק דאפשר דוקא כיון דיעבוד עוד שייך ג"כ להקריב מנחת חינוך, אבל בנתמנה ביום הכיפורים מחמת שנפסל הראשון, ואחר יום הכיפורים הדין דראשון חוזר לעבודתו והוא לא יעבוד לא ככהן גדול ולא ככהן הדיוט, עיין יומא שם ור"מ פ"א מעבודת יום הכיפורים ה"ג, א"כ אפשר בכהאי גוונא בודאי אין צריך להשלים. ואל תקשה, פשיטא כיון דאינו עובד כלל היאך מקריב הא צריך לעבדו בידו, זה אינו, חדא דיש לומר דזה אינו מעכב רק למצוה, אבל ודאי כשר על ידי אחר דלאו עבודת יום הכיפורים היא דילפינן לעכב בכהן גדול דוקא, >וגם לא שייך אינו ראוי לבילה. > וגם אם היה חוב עליו להקריב היה מקריב ככהן גדול, דבעבד ככהן גדול עבודתו כשרה [עיין שם י"ג ע"א]. אך לפי מה שכתבנו אפשר דאין צריך להשלים כלל, כיון דלא יעבוד עוד, ואפשר דבכל ענין אין צריך להשלים כמו שכתבתי לעיל, וע"ע: